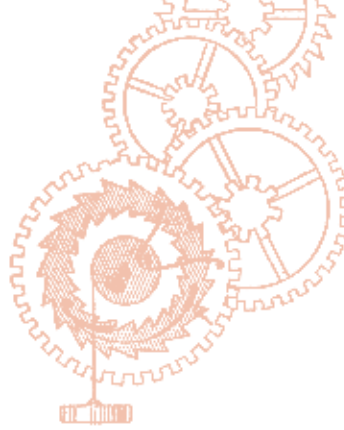

Bederatzigarrena eta azkena

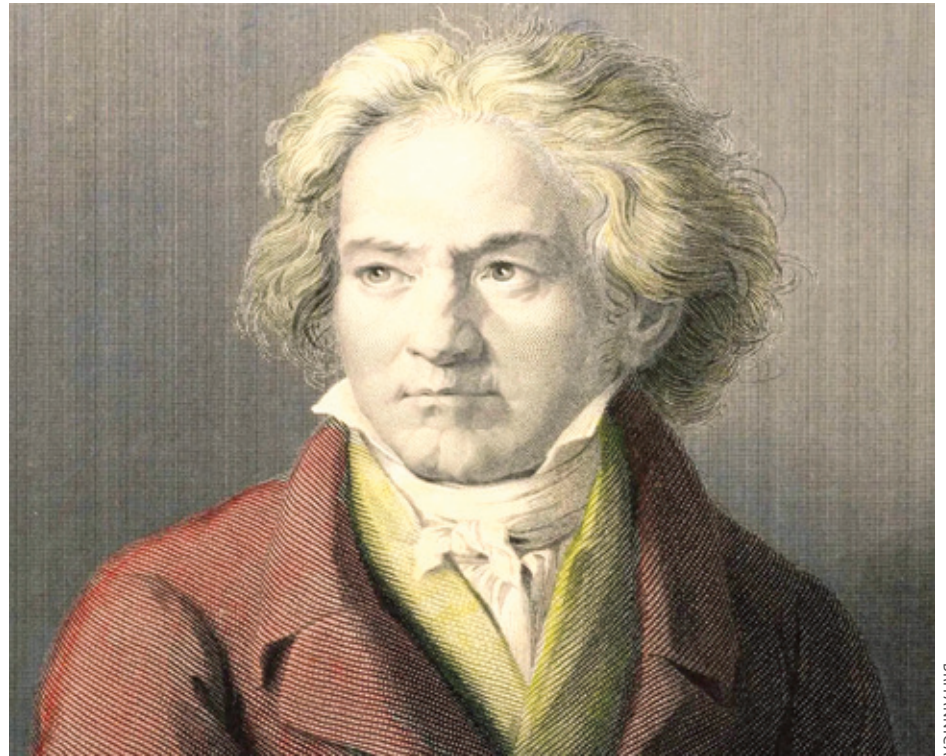
NAGORE
IRAZUSTABARRENA
URANGA

Viena, 1824ko maiatzaren 7a. Ludwig Van Beethovenen (1770-1827) 9. Sinfonia estreinatu zen. Konpositore alemaniarrak bukatu zuen azken sinfonia izan zen, baina, asmoari erreparatuta, lehena izan zela ere esan liteke. Beethovenek 1799 eta 1800 urteetan idatzi zuen 1. sinfonia; bada, urte batzuk lehenago, 1793an hasi zen bere buruan 9.a jaiotzen.

Aurreko urtean, 1792an finkatu zen Beethoven gaztea Vienan, Joseph Haydn maisu zuela. Berez, lehenago bidaiatu zuen hirira, 16 urte besterik ez zituela, Mozarten ikasle izatea helburu. Baina ama gaixotu eta Bonn jaioterrira itzuli behar izan zuen. Vienara berriro joan zenerako, Mozart hilda zegoen.

Vienara bigarrenaz joan eta gutxira, 23 urte zituela, Friedrich Schiller (1759-1805) poeta alemaniarraren *Alaitasunaren oda* irakurri zuen. Gerra napoleonikoen zurrunbiloan, Beethoven gazteari nabarmen eragin zion poemaren mezuak: herrien arteko bake grina eta berdintasuna. Eta hitz horiei musika jartzea pentsatu zuen.

Hiru hamarkada geroago gauzatuko zen gaztearen asmoa, egun klasikotzat dugun pieza guztiz iraultzailea osatu zuenean. Ordurarte sinfoniek 30 minutu inguruko iraupena zuten, baina Beethovenek 70 minutura luzatu zuen bederatzigarrena. Gainera, sinfoniak berez pieza instrumentalak ziren, eta Beethovenek lau ahots eta abesbatza oso bat

BRITANNICA

gehitu zizkion, hain zuzen, *Alaitasunaren Oda* interpretatzeko.

Eta arauak hautsi arren, estreinaldian bertan izugarrizko arrakasta izan zuen. Konpositorea han zen, baina ezin izan zituen txaloak entzun, ordurako entzumena erabat galduta zuelako. Bere azken agerraldi publikoa izan zen eta handik hiru urtera hil zen.

1986tik Europar Batasunaren ereserkia den lana inoizko piezarik interpretatuena da, eta, bigarren mendeurrenaren aitzakian, lehen postu hori indartu besterik ez da egin aurten. 200 urte horietan 9. Sinfoniaren doinua guztiz barneratu dugu, Schillerren hitzek gordetzen duten mezua, ordea, ez. ●

CHRISTOPHE FOUQUIN, INRAP

Auxerreko haur txikien hilerria

Aurtengo neguan INRAPeko (Ikerketa Arkeologiko Prebentiboen Institutu Nazionala) arkeologoek nekropoli berezia aurkitu dute Auxerreko (Frantziako Estata) erdigune historikoan: haur jaioberrientzako edo hilda jaiotako haurrentzako erromatar garaiko hilerria. K.o. I. eta III. mendeen artean erabilitako nekropoliak bost maila kronologiko ditu eta

horrek berresten du garai hartan haur txikien heriotza tasa oso altua zela. Gainera, ikerlariak ikusi dute hilobiratzeak hainbat fasetako prozesu zainduak zirela eta askotariko objektu baliotsu eta babesleekin ehorzten zituztela jaioberriak. Hau da, ohiko gertakizuna izanagatik, Autessiodurum hirian behintzat, gorpuak ez zituzten besterik gabe abandonatzen. ●